

Nyoth 5: Yöp/yök kuony alon luk

Acin raan path bi läät guöp, bi riääc wälë bi dhöm në tēknoloji ic. E kën kōc riääc, aci path ku acë PATH. Yin ala/anon yic ku ba rēer ke yi puol.

Yin alëu ba kuony në bande luk yöp të cinë yin läät në biäkde tēknoloji, të ci yin duut wälë riëëc yin.

Yöp/yök kuony alon luk

Ku naa le raan loi tēknoloji bi yen yin ya läät, duut yin wälë ye yin riääc yen, ka nañ löön lëu bik yin tiit.

Apath ku bi yin jääm/wëët nhom raan njic luök tēcīt të lëu bi yin kē jöör yin mac nhom apath rin kuat dhamen thok ebën aci thon. Athör ë nyoth kën ace kën luk, e yi yiëc kä juëc matnhim lëu ba ke tääu në yi nhom.

Aciët lëët ke tēknoloji ci puöl bi rot ya cuökë looi?

Lëët biäkde tēknoloji ic ala ic ceñceñ kith iic, ku kākä aa löön pan Athurelya dhoñ köth ku alëu bi ke lëk/guël bolith.

Athurelya ala ic löön thiäk thook ke:

- Dhöm (Biöth cök)
- Toc yeke imel ee kōc riääc, uruup, wälë jop
- Tëu spyware wëëth iic
- Yaan
- Rëc guöp
- Römröm thurat ee guöp alonjë tö kē ciën alëth

Thön në bande löön bëëi pan Athurelya ku akëethke (thon Dijnlith) aaye yök SmartSafe smartsafe.org.au/legal-guides.

Kuutëic kāk kedāñ nyuoth

Dhöm (Biöth cök), yaan wälë riëëc ye raan dä riääc e jarima kuat bëëi Athurelya ku akëethke. Dö-mdöm röl raan yi lat ku tööu kāk ye nyuoth aalëu bik yi kony bi nyuoth lon ci awuöoc rot looi. Ku naa ye yök ke path ba loi kaye, kayi kuut kāk ye nyuoth lon ci yin täñ tēcīt të peth yen thin tēn yin.

Ke tuen rilic e pial guöpdu, pialdu guöpic ku të ye yök yi guöp.

Kāk ye nyuoth lon ci yin rot yon tēknoloji alëu bë yic nañ:

- Kāk ca thuur ajotwël nyin
- Tööu röt ci kek tuöc yin juopic
- Cier kāk ci kek göt imel ku thocol midiya ayer.
- Kāk ci röt looi ci ke gät piny ne athöric wälë wareñ ci gät bic.

Thön gāk në tēcīt të lëu bi yin kāk kedāñ nyuoth yök thin aye yök (thon Dijnlith) eSafety-Women esafety.gov.au/women/take-control/esafety-planning/collecting-evidence.

E tēno lēu bī yīn yök thīn kek wēēt nē banđe luk

Bēny luk wälē yōön luök aalēu bī yī kony bāk kǎn luök jam iic kek yīn, agut tē bī yīn gēt yōt thīn ba kuony tiēt yök. Ku naa wīc, ka yīn ku kek aadhil jam ke bolīth tōk.

Yōön yeke luök diäär looi thīn bēil ku akæsth Australia aa diäär jääm nhīm ke cīn wēu thiēc kek ku aace wēl tek piny path. Bēi ku pieny kōk aala yōön puoth luök cī ke guir tēn diäär yōn kek bēi ken iic. Ba wēl juēc/thōn gāk njic kayī la wlsa.org.au.

1800RESPECT anaj kāk yeke gam (thōn Dīnjlīth) aguiēr yōön yeke kuony ku yōön luök yök thīn kuat bai thok ku akeu ic ēbēn 1800respect.org.au/help-and-support/violence-and-the-law.

Ku ba kuony tiēt/gēl yök

Yīn alēu ba wīc lōōn yī tiit tē cī tēknoloji ya luōi bī kōc lāät thīn, duut wälē riēc yīn. Yīn, wälē bolīth tōu nyiendu, alēu bī gēt yōt ku thiēc lōōn tiēt raan awēn yīn lāät gēl ku bī ciēn looi cimēn: bī rōm kek yīn, bī cōl, wälē bī ya caath yōönkun ye yīn ke la thīn ku kēye looi.

Cōl bolīth ku bāk akēk wälē lōn tiēt/gēl jaamic. Bēny luk wälē loiloi luk aalēu bīk yī kony ba gēt yōt bī yīn yiēc lōn tiēt/gēl tē wīc yīn tōk. Lōōn tiēt aala rin juēc njic ke kek bēi Athurelya ku akæsth-ke ēbēn. Bēnydun luk wälē bolīth alēu bī jääm nhom kē lēu bī piath tēn yīn.

E jarima ku ba lōn tiēt/gēl dhoj kōu. Tē cī yīn thiēc bī yī tiit/gēl, apath ku ba lac lēk bolīth ku bī njic nyinic tē njic yīn yen lōn cī yen dhoj kōu. Tāäuē nē yī nhom ba kuat kēn rot looi ye tak lōn e yen lōn dhoj kōu muk nhīm rin kākā aabī ya kīn cāät.

Yōp/yök kuony

Muknhom! Lēēt ye kōc lāät nē biäkde tēknoloji iic aci path ku ace awäcdu. Kuony atōu.

Tē ye yīn rot yök kē yī cī puol (Tē nōn yīn riōōc), ka yī cōl bolīth ku kuat kāk awēn kōc lac kony ka yī cōl **Pinyic arak diäk (000)** nyinic.

Ku naa cī jam thōn Dīnjlīth, ka yī cōl **Pinyic arak Diäk (000)**, jīt la tīntīn ku thiēc **'Bolīth'**, **'Kōc mac yor'**, wälē **'Thurumbil kōc tuany jōt'**. Tē cī jītdu cōot ka yī rēērē jīt kōu ku raan kōc waar thook abi guir tēn yīn.

Ku naa ce kē wīc kuony nyinic, ka yī cōl bolīth wälē nem maktām bolīth thiäk kek yīn.

Ten kē wīc kuony dīt, cōl **1800RESPECT** ajotwēl path wälē wēēth tē loc yen rot lēu:

1800 737 732

1800respect.org.au

1800RESPECT e kuony gam thāa-24, kuony läu ku aguiēr puoth cīn raan dēt lēu be njic, jīēm nhom ku kuony tēn kuat lēēt, la iic lēēt anīn ku kāk guēc loi thook. Kek aa lēu bīk yī nuet kek kuat kē kōk lui tē rēēr yīn thīn. Lōr 1800respect.org.au/languages/ ku ba wēl juēc/thōn gāk njic thīn, wēēt ku bīdīyo cī kek looi thok kōk.